

Stjernesked i sommernatten

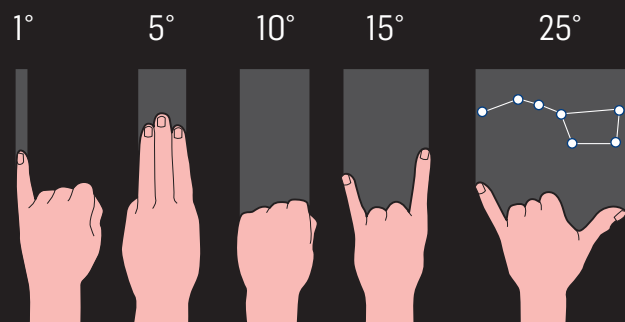
STJERNEHIMLEN I JULI

I samarbejde med **Observatoriet i Brorfelde**

Redigeret af: Lasse Foghsgaard

Grafik: Jens Herskind **POLITIKEN**

Tekst: Thomas Ræbild Juel og Catharina Petersen

Buzz Aldrin fotograferet af Neil Armstrong, hvis spejlbillede ses i visiret på rumhjelmen

16. juli Apollo 11 og 55-året for månelandingen

På denne dag i 1969 starter missionen, der skal ende med at blive verdenskendt på tværs af tid og landegrænser: Apollo 11-missionen, der sendte de første mennesker til Månen. Ombord sad Neil Armstrong, Buzz Aldrin og Michael Collins. Det tog fire dage fra de lettede til de første mennesker landede på Månens overflade 20. juli (21. juli, dansk tid).

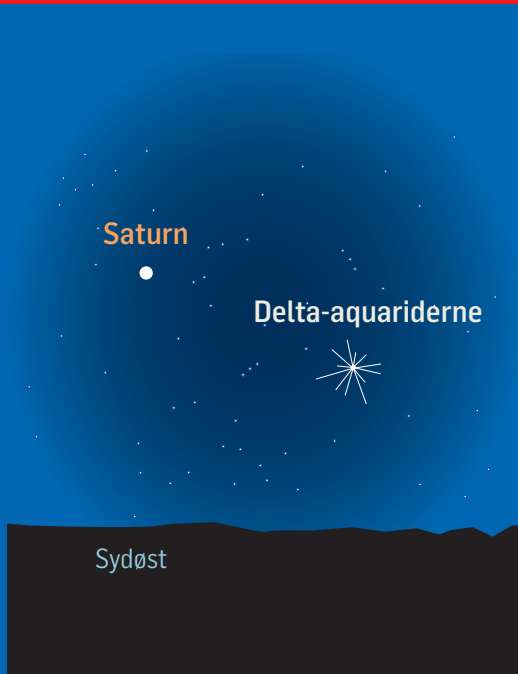
Fartøjet bestod af tre dele: Raketten Saturn V, der skulle løfte dem væk fra Jorden, kommandofartøjet Columbia og landingsfartøjet Eagle. Michael Collins blev i kommandofartøjet, som var i kredsløb om Månen, mens Neil og Buzz landede i det landingsfartøj, som kom til at udgøre deres base for missionen. De gik rundt på Månens overflade i 2 timer, 31 minutter og 40 sekunder, inden turen gik mod Jorden igen.

26. juli Apollo 15

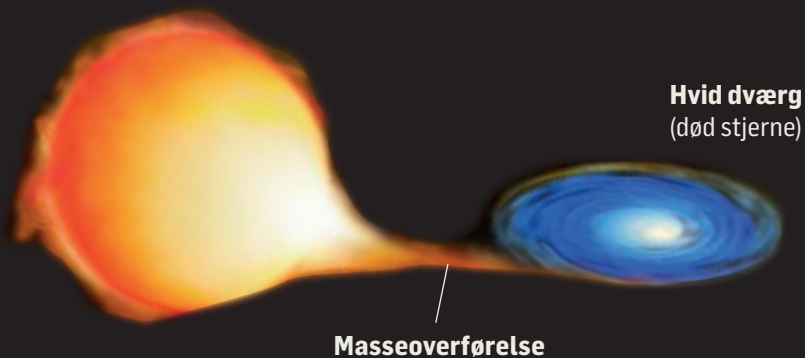
Apollo 15 lettede 26. juli 1971 og var den niende mission til Månen. Det var på denne mission, at astronaut David R. Scott lod en hammer og en falkefjer falde mod Månens overflade. Scott var derved med til i praksis at validere Galileis teori om, at uden luftmodstand falder alle objekter med samme hastighed – på trods af objekternes masse. Falkefjeren ligger stadig på overfladen, da den aldrig blev samlet op. Det er blot en af mange mærkværdige ting, som mennesket har efterladt deroppe. Andre eksempler er: værktøj, astronautstøvler, golfbolde, familie billeder og med selvfølge en del videnskabeligt udstyr. I aften står Månen op kl. 23.07. Bevæg blikket fra øst mod syd, så finder du den smukke skive på aftenhimlen. God fornøjelse!

28. juli Delta-aquariderne

Vores solsystem er fuld af kometer, der på deres bane omkring Solen efterlader lange spor af iskristaller, støv og gasser. Hvert år rammer Jorden nogle af disse rester, når den også suser rundt i sin bane om Solen. Når resterne rammer vores atmosfære, vil de brænde og skabe det lys, vi kan se som smukke stjernesked. Delta-aquariderne er ikke en kraftig meteorsværme, og den udspringer tæt ved horisonten. Alligevel vil der være mulighed for flere stjernesked end på en almindelig nat. Kig mod øst-sydøst og vend blikket opad. Det er vigtigt at væbne sig med tålmodighed, når man skal se stjernesked. Så husk varmt tøj – h eld og lykke!

Rød kæmpe

Hvid dværg (død stjerne)

Masseoverførelse

Hold øje! En forventet nova-eksplosion

Tilbage i 1866 fik John Birmingham æren for at opdage denne dobbeltstjerne i stjernebilledet, Nordlige krone – Corona Borealis. Den har siden fået kælenavnet flammestjernen. Selvom stjernen normalt ikke kan ses med det blotte øje, udbryder den med mellemrum i en nova. Groft fortalt, når T. Coronae Borealis udløser en nova, udløser den så meget energi, at den er synlig for det blotte øje i en uges tid. Det sker ca. hvert 80. år, og ud fra data kunne det tyde på, at det bliver en oplevelse, vi kan nyde her i juli! Det, at en stjerne laver en nova, er, astronomisk set, et relativt alment fænomen, hvor masse overføres fra én stjerne til en anden, død, solignende stjerne. Der opbygges et brintlag, hvor temperaturen og densiteten stiger i takt med masseoverførelsen, indtil fusionsprocesser træder i kraft. Stjernen vil først blive markant lyskraftigere, hvorefter intensiteten daler, og hele processen kan starte forfra.